

Sygn. akt I ACa 365/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 sierpnia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Artur Kowalewski (spr.)
Sędziowie:	SSA Zbigniew Ciechanowicz SSA Agnieszka Sołtyka
Protokolant:	st. sekr. sąd. Beata Węgrowska – Płaza

po rozpoznaniu w dniu 18 lipca 2019 r. na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa U. W.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S.

o nakazanie i ustalenie nieważności uchwał ewentualnie o uchylenie uchwał

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku częściowego Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 21 marca 2019 r. sygn. akt I C 976/18

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Agnieszka Sołtyka Artur Kowalewski Zbigniew Ciechanowicz

Sygn. akt I ACa 365/19

UZASADNIENIE

Powódka U. W. w pozwie wniesionym dnia 10 sierpnia 2018 r. przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z siedzibą w S. domagała się:

1. ustalenia nieważności, ewentualnie uchylenia uchwały nr (...) Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z siedzibą w S. z dnia 29 czerwca 2018 r. w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego oraz zatwierdzenia bilansu za 2017 r.;

2. ustalenia nieważności, ewentualnie uchylenia uchwały Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z siedzibą w S. z dnia 29 czerwca 2018 r. w przedmiocie wyboru członków do Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z siedzibą w S.;
3. ustalenia nieważności uchwały Zebrania Przedstawicieli Członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z siedzibą w S. z dnia 30 listopada 2007 r. - Regulamin Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. w części, tj. w zakresie § 14-16;
4. nakazania stronie pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z siedzibą w S. uruchomienia strony internetowej pozwanej Spółdzielni i opublikowania na niej statutu pozwanej Spółdzielni, regulaminów, uchwał i protokołów obrad organów pozwanej Spółdzielni, a także protokołów lustracji i rocznych sprawozdań finansowych za okres od dnia 31 lipca 2007 r., w sposób umożliwiający zapoznanie się z nimi członkom pozwanej Spółdzielni;
5. zasądzenia od strony pozwanej na swoją rzecz kosztów procesu.

Jednocześnie powódka wniosła o wydanie w pierwszej kolejności wyroku częściowego w odniesieniu do żądań pozwu wskazanych w pkt. 2- 4 petitum.

W odpowiedzi na pozew, sprecyzowanej pismem procesowym z dnia 18 lutego 2019 r. pozwana Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) z siedzibą w S. wniosła o oddalenie powództwa w całości, a nadto o zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów procesu.

Wyrokiem częściowym z dnia 21 marca 2019 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie nakazał pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. uruchomienie strony internetowej pozwanej Spółdzielni i opublikowania na niej statutu pozwanej Spółdzielni, regulaminów, uchwał i protokołów obrad organów pozwanej, a także protokołów lustracji i rocznych sprawozdań finansowych za okres od 31 lipca 2007 roku, w sposób umożliwiający zapoznanie się z nimi członkom pozwanej Spółdzielni (pkt I); uchylił uchwałę Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. z 29 czerwca 2018 roku w przedmiocie wyboru członków do Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z siedzibą w S. (pkt II); stwierdził nieważność uchwały Zebrania Przedstawicieli Członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. z 30 listopada 2007 roku – Regulaminu Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. w części tj. w zakresie §§ 14-16 (pkt III).

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych i argumentacji prawnej.

Powódka U. W. jest członkiem pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z siedzibą w S., w której obowiązuje statut w brzmieniu uchwalonym w dniu 17 czerwca 2014 r.

Zgodnie z § 16 ust. 1 Statutu pozwanej członkowie Spółdzielni są uprawnieni do brania czynnego udziału w życiu Spółdzielni, jak również w pracach jej organów, w szczególności poprzez:

- a) czynne i bierne prawo wyborcze do organów Spółdzielni,
- b) zgłaszanie wniosków w sprawach związanych z działalnością Spółdzielni i uzyskiwanie informacji o sposobie ich załatwienia.

W myśl § 17 ust. 1 pkt 4 Statutu pozwanej członek Spółdzielni zobowiązany jest przestrzegać postanowień Statutu, regulaminów i innych uchwał organów Spółdzielni.

W § 82 Statutu pozwanej zawarto między innymi następujące postanowienia:

- organami Spółdzielni są Walne Zgromadzenie, Rada Nadzorcza i Zarząd (§ 82 ust. 1),

- wybory do organów Spółdzielni, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3 (Rada Nadzorcza i Zarząd) dokonywane są w głosowaniu tajnym spośród nieograniczonej liczby kandydatów, a odwołanie członka organu następuje także w głosowaniu tajnym,

- kandydaci do Rady Nadzorczej i Zarządu przed umieszczeniem ich nazwisk na kartach wyborczych, składają oświadczenia, że nie naruszają zakazu konkurencji, o którym mowa w § 110 niniejszego Statutu oraz, czy zalegają w stosunku do Spółdzielni z opłatami, o których mowa w art. 4 ustawy z dnia 15.12.2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (§ 82 ust. 2),

- tryb zwoływania posiedzeń organów Spółdzielni, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3 (Walne Zgromadzenie, Rada Nadzorcza i Zarząd) oraz sposób i warunki podejmowania uchwał przez te organy określa Statut Spółdzielni oraz przewidziane w nim regulaminy tych organów (§ 82 ust. 9).

Zgodnie z § 83 ust. 1 Statutu pozwanej Walne Zgromadzenie jest najwyższym organem Spółdzielni i może zostać podzielone na części, jeżeli liczba zrzeszonych członków Spółdzielni przekroczy liczbę 500 osób.

Stosownie do § 84 Statutu pozwanej do wyłącznej właściwości Walnego Zgromadzenia należy m.in. wybór i odwoływanie członków Rady Nadzorczej (pkt 12) uchwalanie regulaminu obrad Walnego Zgromadzenia i regulaminu Rady Nadzorczej (pkt 14).

W myśl § 85 ust. 9 Statutu pozwanej jeśli Walne Zgromadzenie jest podzielone na części to członkowie mają prawo zgłaszania kandydatów do Rady Nadzorczej nie później niż na 3 dni przed posiedzeniem jego pierwszej części. Do zgłoszenia należy dołączyć pisemną zgodę kandydata na kandydowanie, pisemne oświadczenie o nienaruszaniu zakazu konkurencji oraz pisemne oświadczenie czy kandydat zalega w stosunku do Spółdzielni z opłatami, o których mowa w art. 4 ustawy z dnia 15.12.2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych. Zgłoszenia bez powyższych załączników nie są uwzględniane.

Zgodnie z § 89 ust. 3 Statutu pozwanej szczegółowy tryb obradowania i podejmowania uchwał określa regulamin obrad Walnego Zgromadzenia.

Nadto u pozwanej obowiązuje Regulamin Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. uchwalony przez Zebranie Przedstawicieli Członków w dniu 30 listopada 2007 r.

W Rozdziale III zatytułowanym „Wybory do Rady Nadzorczej” w §§14-16 zawarte są szczegółowe zasady zgłaszania, procedowania i wyboru kandydata do Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni.

Zgodnie z § 14 ust. 1 ww. Regulaminu Walnego Zgromadzenia pozwanej członkowie Spółdzielni mogą zgłaszać kandydatów na członków Rady Nadzorczej. Liczba kandydatów jest nieograniczona.

Stosownie do § 14 ust. 2 ww. Regulaminu Walnego Zgromadzenia pozwanej zgłoszenia należy składać na piśmie do Spółdzielni co najmniej na 3 dni przed rozpoczęciem Walnego Zgromadzenia. Zgłoszenie winno zawierać:

a) imię i nazwisko kandydata,

b) imię i nazwisko zgłaszającego oraz w przypadku pełnomocnictw osoby prawnej także statutową nazwę członka, którego zgłaszający reprezentuje.

W myśl § 14 ust. 3 ww. Regulaminu Walnego Zgromadzenia pozwanej do zgłoszenia kandydata należy dołączyć jego pisemną zgodę na kandydowanie oraz pisemne oświadczenie, że nie narusza zakazu konkurencji, o którym mowa w § 134 Statutu.

W dniu 27 czerwca 2018 r. w siedzibie Spółdzielni Mieszkaniowej (...) zostały złożone dwa zgłoszenia kandydatów na członków Rady Nadzorczej pozwanej, tj.

- kandydatura powódki U. W. – zgłoszona przez M. M.,

- kandydatura T. D. – zgłoszona przez powódkę.

Ww. zgłoszenia kandydatów zawierały niezbędne dane, w szczególności:

a) dane dotyczące członka Spółdzielni, dokonującego zgłoszenia kandydata na członka Rady Nadzorczej,

b) dane dotyczące kandydata na członka Rady Nadzorczej,

c) podpisane własnoręcznie przez zgłoszonych kandydatów oświadczenia, że:

- wyrażają zgodę na kandydowanie na członka Rady Nadzorczej, w wyborach które zostaną przeprowadzone na Walnym Zgromadzeniu 29 czerwca 2018 r.,

- nie pozostają w zatrudnieniu w Spółdzielni Mieszkaniowej (...),

- nie posiadają zaległości w opłatach wobec Spółdzielni Mieszkaniowej,

- nie prowadzą działalności konkurencyjnej wobec Spółdzielni Mieszkaniowej.

Na zgłoszeniach tych M. D. (Samodzielny Księgowy pozwanej Spółdzielni) poczyniła odrębne adnotacje odnośnie istniejących na dzień 27 czerwca 2018 r. zaległości kandydatów wobec pozwanej Spółdzielni, które wyniosły:

- 180 zł w przypadku T. D.,

- 6,36 zł w przypadku U. W..

W dniu 29 czerwca 2018 r. odbyło się Walne Zgromadzenie pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z siedzibą w S.. Po przyjęciu uchwał w sprawie przyjęcia porządku obrad oraz wyborze Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej i Komisji Wnioskowej, Walne Zgromadzenie przystąpiło do procedowania nad kolejnymi punktami porządku obrad, w tym do wyboru członków Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni.

Po odczytaniu przez Przewodniczącego Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej zgłoszonych kandydatur okazało się, że nie ma wśród nich T. D. oraz U. W.. Prezes Zarządu Spółdzielni wyjaśnił, że kandydatury te zostały zgłoszone po terminie, powołując się na przepisy § 85 ust. 9 Statutu pozwanej oraz § 14 ust. 2 Regulaminu Walnego Zgromadzenia pozwanej.

Następnie Walne Zgromadzenie przystąpiło do głosowania nad kandydaturami B. K. (1), B. K. (2), I. S. (1) oraz B. W., które zostały zgłoszone z zachowaniem terminu, o którym mowa w § 85 ust. 9 Statutu pozwanej oraz § 14 ust. 2 Regulaminu Walnego Zgromadzenia pozwanej. Po zliczeniu głosów Komisja Mandatowo-Skrutacyjna stwierdziła, że w przeprowadzonym tajnym głosowaniu na członków do Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni wzięło udział 19 uprawnionych do głosowania członków, uczestniczących w Walnym Zgromadzeniu. Oddano 19 głosów, w tym 3 głosy były nieważne. Poszczególni kandydaci otrzymali następującą liczbę głosów:

1. B. K. (1) – 9 głosów,

2. B. K. (2) – 10 głosów

3. I. S. (1) – 9 głosów

4. B. W. – 4 głosy.

Przewodniczący Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej ogłosił, że do Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. w głosowaniu Walnego Zgromadzenia wybrano: B. K. (1), B. K. (2) oraz I. S. (2).

Prezes Zarządu Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z siedzibą w S. A. B. uczestniczył w dniu 29 czerwca 2018 r. w obradach i głosowaniach Walnego Zgromadzenia również jako pełnomocnik innego członka pozwanej Spółdzielni – B. W..

Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) z siedzibą w S. nie posiada i nie prowadzi strony internetowej. Statut pozwanej Spółdzielni, obowiązujące w niej regulaminy, podjęte uchwały, protokoły obrad jej organów oraz protokoły lustracji i roczne sprawozdania finansowe są udostępniane członkom Spółdzielni w jej siedzibie w godzinach pracy, a nadto na żądanie udostępniane w odpisach/kopiach w formie papierowej, za co pobierana jest opłata. W niniejszej sprawie powódka, występując na drogę sądową, wydatkowała na ten cel ponad 200 zł.

U. W., powołując się na treść art. 8¹ ust. 3 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, pismem z dnia 12 lipca 2018 r. wezwała pozwaną Spółdzielnię Mieszkaniową (...) z siedzibą w S. do niezwłocznego uruchomienia strony internetowej Spółdzielni i opublikowania na niej statutu Spółdzielni, regulaminów, uchwał i protokołów obrad organów Spółdzielni, a także protokołów lustracji i rocznych sprawozdań finansowych za okres od dnia 31 lipca 2007 r. do chwili obecnej - nie później jednak niż w ciągu 1 miesiąca od dnia odebrania korespondencji. W odpowiedzi na nie, pismem z dnia 28 lipca 2018 r. radca prawny M. F., występując w imieniu pozwanej Spółdzielni, odmówił zadośćuczynienia żądaniu powódki, powołując się m.in. na interpretację Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju, o niezgodności art. 8¹ ust. 3 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych z obecnie obowiązującymi przepisami w zakresie ochrony danych osobowych, a nadto na kwestię obciążeń finansowych związanych z założeniem i prowadzeniem strony internetowej w małej spółdzielni mieszkaniowej.

Na wstępie rozważań prawnych Sąd Okręgowy wskazał, że w zakresie żądań pozwu opisanych w pkt. 2- 4 petitum, spór między stronami w całości sprowadzał się do sporu jurydycznego i dlatego uznał za celowe – przy uwzględnieniu ekonomiki postępowania – wydanie wyroku częściowego co do tych żądań.

Za uzasadnione uznał w pierwszej kolejności, roszczenie powódki o nakazania pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z siedzibą w S. uruchomienia strony internetowej pozwanej i opublikowania na niej statutu pozwanej Spółdzielni, regulaminów, uchwał i protokołów obrad organów pozwanej Spółdzielni, a także protokołów lustracji i rocznych sprawozdań finansowych za okres od dnia 31 lipca 2007 r., w sposób umożliwiający zapoznanie się z nimi członkom pozwanej Spółdzielni, które znajduje swoją podstawę prawną w treści przepisu art. 8¹ ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz. U. 2018, poz. 845 – dalej jako u.s.m.). Przepis ten stanowi, że statut spółdzielni mieszkaniowej, regulaminy, uchwały i protokoły obrad organów spółdzielni, a także protokoły lustracji i roczne sprawozdanie finansowe powinny być udostępnione na stronie internetowej spółdzielni. Został on wprowadzony do ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych na mocy ustawy nowelizującej z dnia 14 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 125, poz. 873) z ma moc obowiązującą od dnia 31 lipca 2007 r. (stąd data początkowa publikacji wymienionych w pozwie a następnie w wyroku dokumentów). Spór między stronami w tym aspekcie sprowadzał się do interpretacji ww. normy prawnej w płaszczyźnie tego, czy wprowadza ona bezwzględny obowiązek udostępniania enumeratywnie określonych w niej dokumentów w formie elektronicznej (przez Internet), czy też jedynie przewiduje taką możliwość (fakultatywnie, w zależności od woli jej członków) i to tylko w sytuacji, gdy konkretna spółdzielnia mieszkaniowa stroną internetową już dysponuje, a nadto czy członkom spółdzielni przysługują w związku z tym jakiegokolwiek roszczenia.

W tej materii Sąd Okręgowy wyjaśnił, że norma ta była przedmiotem oceny Trybunału Konstytucyjnego, który w wyroku z dnia 15 lipca 2009 r. w sprawie K 64/07 orzekł, że art. 8¹ ust. 3 u.s.m. rozumiany w ten sposób, że dotyczy udostępniania wskazanych w nim dokumentów wyłącznie członkom spółdzielni mieszkaniowej, jest zgodny z art. 51 ust. 1, 3 i 5 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 49 i art. 51 ust. 2 i 4 Konstytucji. Z przepisu tego wynika obowiązek określonego zachowania się przez spółdzielnie mieszkaniowe – zamieszczania na stronie internetowej wskazanych enumeratywnie dokumentów. Jeżeli zatem nawet wprowadzeniu tego przepisu nie towarzyszyła intencja nałożenia na wszystkie spółdzielnie mieszkaniowe obowiązku posiadania strony internetowej, to jednak jego skutkiem jest powstanie takiego obowiązku. Umieszczenie na stronie internetowej tych dokumentów oznacza dostęp do ich

treści w celu odczytania. Jednocześnie żaden z obowiązujących przepisów nie wyłącza możliwości stworzenia dostępu do strony internetowej spółdzielni jej członkom za pomocą logowania.

W ślad za poglądem wyrażonym przez Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 24 czerwca 2016 r., sygn.. akt I ACa 45/14, Sąd Okręgowy podkreślił, że „prawa informacyjne” członków spółdzielni mieszkaniowych zostały w art. 8¹ zdywersyfikowane na:

- określone w ust. 3 prawo do korzystania z udostępnienia dokumentów na stronie internetowej spółdzielni,
- określone w ust. 1 prawo do otrzymania odpisów/kopii określonych dokumentów -odpisu statutu i regulaminów oraz kopii uchwał organów spółdzielni i protokołów obrad organów spółdzielni, protokołów lustracji, rocznych sprawozdań finansowych oraz faktur i umów zawieranych przez spółdzielnię z osobami trzecimi.

W tym kontekście za nietrafny uznał zarzut pozwanej, jakoby utrzymanie w art. 8¹ ust. 1 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych prawa jej członków do uzyskiwania odpisów aktów prawa wewnątrzspółdzielczego w formie papierowej, przesądzało o prawdziwości tezy, że strony internetowe mogą nie być prowadzone. Nie jest w szczególności – w ocenie Sądu I instancji – tak, jak wskazuje pozwana, że gdyby założenie ustawodawcy było takie, że uruchomienie strony internetowej jest dla spółdzielni obligatoryjne, zapisy art. 8¹ ust. 1 ww. ustawy zostałyby uchylony jako zbędny. Utrzymanie niejako dwóch obligatoryjnych dla spółdzielni mieszkaniowych form udostępniania ww. dokumentów służy bowiem niewątpliwie zapewnieniu równego (w myśl art. 18 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze) dostępu do nich wszystkim członkom – i tym biegle posługującym się systemami informatycznymi, i tym, którzy nie korzystają z tej formy dostępu do informacji, względnie nie mają dostępu do łączności elektronicznej.

Zasadnie w tym zakresie, w ocenie Sądu I instancji, zwróciła uwagę powódka, że regulacje art. 8¹ ust. 3 u.s.m. są jednym z rozwiązań przyjętych i podobnym do innych regulacji, w których ustawodawca przewiduje zarówno możliwość uzyskiwania określonych informacji bezpłatnie przez Internet, jak i w formie papierowej za odpłatnością. Analogicznie uregulowany jest chociażby dostęp do informacji zawartych w księgach wieczystych czy Krajowym Rejestrze Sądowym. Skoro zatem ustawodawca przewiduje możliwość uzyskiwania papierowych odpisów z ksiąg wieczystych czy rejestru przedsiębiorców KRS i równocześnie pobierania tych informacji ze stron internetowych prowadzonych przez Ministerstwo Sprawiedliwości, to nic nie stoi na przeszkodzie, aby analogiczne obowiązki informacyjne mogły zostać nałożone na spółdzielnie mieszkaniowe.

Sąd Okręgowy w całości podzielił interpretację art. 8¹ ust. 3 u.s.m. przedstawioną w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 czerwca 2015 r. w sprawie I ACa 1530/14, wedle którego obowiązek spółdzielni mieszkaniowej określony w art. 8¹ ust. 3 u.s.m. rodzi roszczenie cywilne po stronie członka spółdzielni. Powołany przepis niewątpliwie nakazuje spółdzielni ("powinny być udostępnione") udostępnianie na stronie internetowej dokumentów tam enumeratywnie wymienionych. Adresatami tej normy prawnej są, poza spółdzielniami mieszkaniowymi (jako zobowiązanymi), członkowie tych spółdzielni, jako uprawnieni. Oni też, wobec braku szczególnego przepisu, są na zasadach ogólnych uprawnieni do sądowego dochodzenia swych praw, w drodze procesu (art. 13 § 1 k.p.c.). Z tej też przyczyny powódce, będącej członkiem pozwanej przysługuje roszczenie o ochronę jej prawa niemajątkowego, wynikającego ze stosunku członkostwa, do uzyskiwania określonych informacji o Spółdzielni drogą internetową zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Konkludując powyższe stanowisko Sąd Okręgowy wskazał, że skutkiem przepisu art. 8¹ ust. 3 u.s.m. jest nałożenie na każdą spółdzielnię mieszkaniową obowiązku udostępniania określonych w nim informacji przez umieszczenie enumeratywnie wymienionych dokumentów na stronie internetowej spółdzielni mieszkaniowej. Adresatami tej normy są poza spółdzielniami mieszkaniowymi, członkowie tych spółdzielni jako osoby uprawnione. Tym samym członkowie spółdzielni mieszkaniowych są na zasadach ogólnych uprawnieni i czynnie legitymowani do sądowego dochodzenia wykonania tego obowiązku na drodze postępowania cywilnego. Uprawnienie to jest niezależne od możliwości inicjowania w trybie wewnątrzspółdzielczym postępowania o pociągnięcie do odpowiedzialności

politycznej członków władz spółdzielni mieszkaniowej odpowiedzialnych za zaniechanie realizowania tego obowiązku ustawowego.

Obowiązek prowadzenia strony internetowej i zamieszczania na niej Statutu, regulaminów, uchwał i protokołów obrad organów Spółdzielni, a także protokołów lustracji i rocznych sprawozdań finansowych determinuje przyjęcie określonych rozwiązań technicznych, które zapewniłyby dostęp do tych dokumentów udostępnionych w formie elektronicznej tylko osobom uprawnionym, tj. członkom Spółdzielni. Nie jest to jednak – w dobie rozwiniętego postępu technologicznego i sprawnie funkcjonujących systemów zabezpieczeń (vide chociażby bankowość elektroniczna, rejestracje on-line do urzędów czy przychodni, e-PIT-y) barierą nie do przejścia, także biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy z zakresu ochrony danych osobowych (możliwa wszak jest anonimizacja danych, stosowana chociażby przy publikacji orzeczeń sądowych na portalu internetowym). Słusznie akcentowała powódka, że możliwe jest umieszczenie ww. dokumentów w sekcji strony internetowej dostępnej wyłącznie dla członków Spółdzielni, po uprzednim zalogowaniu się indywidualnie określonym loginem i hasłem. Faktem jest, że wykonanie tego obowiązku niewątpliwie pociąga za sobą koszty związane z uruchomieniem, prowadzeniem i utrzymywaniem strony internetowej oraz publikowaniem na niej informacji, które obciążałyby wszystkich członków spółdzielni mieszkaniowej jako koszty zarządu. Biorąc jednak pod uwagę aktualną dostępność tego rodzaju usług informatycznych na rynku, a przez to ich konkurencyjność pod względem finansowym, nie sposób przyjmować, aby były to koszty wielkiego rzędu. Poza tym bezspornym jest, że racjonalny ustawodawca, decydując się na wprowadzenie ww. rozwiązań, dokonał oceny ich skutków finansowych, stąd partykularne interesy fiskalne pozwanej Spółdzielni nie mogą stanowić przesłanki wystarczającej dla uchylania się od realizacji obowiązku wynikającego z ustawy – tym bardziej, że od wprowadzenia art. 8¹ ust. 3 u.s.m. upłynęło już 11 lat.

W ocenie Sądu Okręgowego uwzględnieniu winno podlegać również roszczenie ewentualne o uchylenie uchwały Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z siedzibą w S. z dnia 29 czerwca 2018 r. w przedmiocie wyboru członków do Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z siedzibą w S., oparte na treści art. 42 § 3 i 4 ustawy z dnia 16 września 1982 roku - Prawo spółdzielcze. Za uzasadniony uznał bowiem zarzut U. W., że Przewodniczący Walnego Zgromadzenia w dniu 29 czerwca 2018 r. zarządził przeprowadzenie głosowania w sprawie wyboru członków do Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni z pominięciem kandydatury powódki i T. D.. Pozwana nie może w tym zakresie skutecznie powoływać się na treść § 85 ust. 9 statutu, bowiem Walne Zgromadzenie jej członków, jakie odbywało się w dniu 29 czerwca 2018 r., nie było podzielone na części, w rozumieniu art. 8³ ust. 1 u.s.m. W statucie tym brak jest jakichkolwiek postanowień, które wprowadzałyby rygory formalne w zakresie zgłaszania kandydatur do Rady Nadzorczej, gdy Walne Zgromadzenie nie jest podzielone na części. Wbrew przy tym pozwanej, § 89 ust. 3 statutu, przewiduje delegację do określenia w formie regulaminu szczegółowego trybu obradowania i podejmowania uchwał Walnego Zgromadzenia, a zatem nie obejmuje ona uprawnień do wprowadzenia jakichkolwiek wymagań formalnych dla kandydatów do organów kolegialnych Spółdzielni, zaś §§ 14-16 kwestionowanego przez powódkę Regulaminu Walnego Zgromadzenia takowe wymogi przewidują. Stosownie zaś do treści art. 5 § 1 pkt 7 Prawa spółdzielczego, to statut spółdzielni powinien określać zasady i tryb wyboru oraz odwoływania członków organów spółdzielni. Aktualnie ustawa przewiduje klasyczny system enumeracyjny jako metodę kształtowania treści statutu spółdzielni. Polega on na tym, że ustawa określa treść podstawowych postanowień statutu i stosunku prawnego, w sposób wiążący wskazuje, jakie sprawy należy w statucie uregulować (albo daje wybór pomiędzy dwoma alternatywnymi rozwiązaniami, albo zawiera ogólny nakaz uregulowania danej kwestii), pozostawiając członkom spółdzielni swobodę umieszczenia w statucie innych jeszcze postanowień. Innymi słowy statut musi określać zasady i tryb wyboru organów spółdzielni.

Stanowisko prezentowane przez stronę pozwaną, a zasadzające się na koncepcji, że w przypadku § 85 ust. 9 Statutu wykładnia funkcjonalna i systemowa prowadzi do wniosku, że wskazany w nim tryb zgłaszania kandydatów do Rady Nadzorczej dotyczy Walnego Zgromadzenia odbywającego się w częściach, jak i niepodzielonego na części, jest nieprzekonujące. Członek spółdzielni, jako adresat norm określonych w statucie winien poruszać się w ramach precyzyjnie określonych reguł. Nie można od niego wymagać przeprowadzenia skomplikowany proces wykładni postanowień § 85 ust. 9 Statutu, którego treść jest konkretna i jednoznaczna, aby dojść do wniosków prezentowanych

aktualnie na potrzeby niniejszego procesu przez pozwaną Spółdzielnię. Redakcja tego postanowienia Statutu jest klarowna i jasna, a to co jest jasne nie podlega wykładni, w szczególności wykładni rozszerzającej w myśl zasady *clara non sunt interpretanda*. Tym samym nieuprawnione było pominięcie i niedopuszczenie kandydatur powódki i T. D. na członków Rady Nadzorczej, a podjęta z pominięciem ww. kandydatur procedura głosowania okazała się wadliwa.

Za uzasadnione Sąd I instancji uznał również żądanie o stwierdzenie nieważności uchwały Zebrania Przedstawicieli Członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z siedzibą w S. z dnia 30 listopada 2007 r. - Regulamin Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. w części, tj. w zakresie § 14-16, znajdujące podstawę prawną w treści przepisu art. 189 k.p.c. w związku z art. 42 § 2 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze. Przyjął, że powódka wykazała istnienie interesu prawnego w zgłoszeniu tego rodzaju roszczenia, bowiem zaskarżona uchwała niewątpliwie kształtuje jej sytuację prawną powódki w sytuacji niepewności co do skuteczności złożenia kandydatury na członka Rady Nadzorczej pozwanej.

Zdaniem Sądu Okręgowego wykładnia art. 5 § 1 pkt 7 ustawy Prawo spółdzielcze nie może ograniczać się wyłącznie do literalnego brzmienia tego przepisu. Zastrzeżenie do statutowej regulacji określonej sfery działania spółdzielni nie oznacza jeszcze obowiązku wyczerpania w statucie tej materii. Trafna jest w tym zakresie, w ocenie tego Sądu, uwaga strony pozwanej, że z punktu widzenia prawidłowej legislacji celowym jest niekiedy przeniesienie części przepisów proceduralnych o dużej szczegółowości do regulaminów, które nie są aktami obowiązkowymi w funkcjonowaniu spółdzielni. Przepisy regulaminów jako aktów wewnątrzspółdzielczych mogą być uchwalane, z tym wszakże zastrzeżeniem, że nie mogą być one sprzeczne z bezwzględnie obowiązującymi normami rangi ustawowej, ani ze statutem.

Jakkolwiek ustawodawca przewidział uregulowanie pewnych kwestii w statucie, to jednocześnie nie wykluczył ich doprecyzowania w regulaminie, w tym także w zakresie trybu zgłaszania kandydatów do Rady Nadzorczej. Artykuł 35 § 5 ustawy Prawo spółdzielcze przewiduje możliwość określenia warunków podejmowania uchwał przez organy spółdzielni nie tylko w statucie, ale również w regulaminie, co jednak nie oznacza równorzędności uregulowań zawartych w tych aktach. Statut spółdzielni mieszkaniowej ma podstawę ustawową, a jego postanowienia stanowią źródło prawa, natomiast regulamin normuje wyłącznie kwestie techniczne i nie może zawierać uregulowań odmiennych niż statut, jako że nie stanowi źródła prawa. W konsekwencji zagadnienia zastrzeżone przez ustawę Prawo spółdzielcze dla statutu nie mogą być uregulowane w inny sposób, w szczególności przez uchwały organów spółdzielni. Oznacza to, że Walne Zgromadzenie nie jest uprawnione do regulowania tej problematyki w formie zwykłej uchwały, choćby upoważnienie takie wynikało z postanowień statutowych. Jeżeli ustawa zastrzega, że problematyka zasad i trybu wyboru oraz odwołania członków organów spółdzielni powinna być określona w statucie, to jednocześnie statut ten nie może zawierać upoważnienia do uregulowania tego zagadnienia w regulaminie Walnego Zgromadzenia. W tym zakresie obowiązują formuła wykładni delegata *potestas non potest delegari* (uprawnień przekazanych nie można dalej przekazywać).

Zgodnie z art. 45 § 1 ustawy Prawo spółdzielcze Rada Nadzorcza składa się co najmniej z trzech członków wybranych stosownie do postanowień statutu przez walne zgromadzenie, zebranie przedstawicieli lub zebrania grup członkowskich. Przepis ten pozostawia zatem zagadnienie wyboru członków Rady Nadzorczej szczegółowemu uregulowaniu w statucie spółdzielni, co z resztą koresponduje z treścią art. 5 § 1 pkt 7 tej ustawy. Statut pozwanej Spółdzielni w § 85 ust. 9 reguluje kwestię wyboru członków Rady Nadzorczej, ale tylko w sytuacji gdy Walne Zgromadzenie podzielone jest na części. Innych sytuacji nie przewiduje, przenosząc *de facto* w całości problematykę zasad i trybu dokonywania wyboru/odwoływania członków Rady Nadzorczej do Regulaminu Walnego Zgromadzenia, co w świetle wyżej przytoczonej argumentacji jest niedopuszczalne. Na kanwie rozpoznawanej sprawy, w ocenie Sądu I instancji, nie do obrony jest koncepcja, że kwestionowane przez powódkę przepisy §§ 14-16 stanowią jedynie doprecyzowanie treści Statutu, stanowiąc jedynie regulację techniczną. Skoro materia statutowa pozwanej Spółdzielni w ogóle nie reguluje kwestii zasad i trybu wyboru/odwołania członków Rady Nadzorczej, w sytuacji gdy Walne Zgromadzenie nie jest podzielone na części, to trudno mówić o tym, że rozdział III Regulaminu Walnego Zgromadzenia Spółdzielni cokolwiek doprecyzowuje (logicznym jest, że nie można doprecyzować czegoś, czego w Statucie nie ma). Zdaniem Sądu Okręgowego przez kwestie techniczne rozumieć należy np. sprecyzowanie

wzoru zgłoszenia, sposobu zredagowania karty do głosowania, sposobu oddawania głosu, sposobu głosowania (z wykorzystaniem systemu elektronicznego, czy w trybie tradycyjnego wrzucania głosu do urny) itp.

Na marginesie jedynie Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że zgodnie z § 82 ust. 9 Statutu pozwanej, warunki podejmowania uchwał przez organy spółdzielni określa Statut i przewidziane w nim regulaminy tych organów. Zgodnie zaś z § 89 ust. 3 Statutu, tryb obradowania i podejmowania uchwał określał regulamin Walnego Zgromadzenia. Tymczasem w §§14-16 kwestionowanego przez powódkę Regulaminu Walnego Zgromadzenia wprowadzono wymogi formalne dla kandydatów ubiegających się o wybór do Rady Nadzorczej. W tym wymiarze uznać należy, że analizowane przepisy Regulaminu Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. zostały w istocie wydane z naruszeniem delegacji wynikającej ze Statutu pozwanej.

Powyższy wyrok w całości zaskarżyła apelacją pozwana Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w S., zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego tj. art. 8¹ ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U. 2018. 845 t.j.- dalej u.s.m.) poprzez jego błędną wykładnię wyrażającą się w przyjęciu, iż przepis ten konstruuje po stronie członka spółdzielni roszczenie uprawniające go do wystąpienia na drogę postępowania sądowego z powództwem o nakazanie uruchomienia strony internetowej i opublikowania na niej oznaczonych w tym przepisie dokumentów za okres od 31 lipca 2007 roku, podczas gdy udostępnianie na stronie internetowej dokumentów wymienionych enumeratywnie w art. 8¹ ust. 3 u.s.m. stanowi powinność, a nie obowiązek spółdzielni (brak sankcji);

2. naruszenie prawa materialnego tj. art. 5 ust. 1 lit. b, c, e, f rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 roku w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (dalej RODO) i art. 91 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez ich niezastosowanie w sytuacji gdy art. 8⁽¹⁾ ust. 3 u.s.m. w sytuacji gdy rozporządzenie unijne jest stosowane przed ustawami w przypadku kolizji;

3. naruszenie prawa materialnego tj. art. 42 § 2 ustawy Prawo spółdzielcze (Dz.U.2018.1285 t.j.) poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że § 14-16 Regulaminu Walnego Zgromadzenia SM (...) z art. 5 § 1 pkt 7 i art. 45 § 1 prawa spółdzielczego podczas gdy ustawodawca decydując się na zastosowanie systemu enumeracyjnego kształtowania treści statutów spółdzielni nie wykluczył tym samym możliwości uchwalania przez organy spółdzielni regulaminów jako aktów prawnych niższego rzędu aniżeli statut szczegółowo regulujących na przykład procedury wyborcze czy też procedury obrad tych organów, co potwierdza art. 38 § 2, art. 46 § 2 Prawa spółdzielczego w zw. z § 84 pkt 14 statutu SM (...);

4. naruszenie prawa procesowego tj. art. 189 k.p.c. poprzez przyjęcie, że powódka wykazała interes prawny w ustaleniu nieważności części uchwały (...) SM (...) z 30 listopada 2007 roku w sprawie procedury zgłaszania kandydatów na członków Rady Nadzorczej w sytuacji, gdy procedura opisana w tym regulaminie nie wywiera bezpośredniego wpływu w sferze majątkowej powódki, nie jest krzywdząca dla powódki ani innych członków spółdzielni;

5. naruszenie prawa procesowego tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez dowolną ocenę zgromadzonych w sprawie dowodów, co skutkowało bezkrytycznym przyjęciem stanowiska strony powodowej, że zaistniały przesłanki wymienione w art. 42 § 2 i 3 ustawy Prawo spółdzielcze (Dz.U.2018.1285 t.j.) przemawiające za uchyleniem uchwały Walnego Zgromadzenia Sm (...) w S. z dnia 29 czerwca 2018 roku w przedmiocie wyboru członków do Rady Nadzorczej tej spółdzielni, podczas gdy sam wybór członków do obligatoryjnego organu kontrolnego spółdzielni nie może naruszać przepisów ustawy zaś powódka nie wykazała aby ewentualne nieprawidłowości dotyczące procedury formalnej związanej z podejmowaniem tej uchwały miały wpływ na jej treść.

W oparciu o te zarzuty, dodatkowo uzasadnione w trakcie rozprawy odwoławczej, pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku częściowego poprzez oddalenie powództwa w części tj. w zakresie żądań objętych wyrokiem częściowym i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów

zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie wyroku częściowego i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie i zasądzenie na jej rzecz od pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej nie zasługiwała na uwzględnienie.

Podkreślenia na wstępie wymaga, że rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy sprowadzało się do oceny zarzutów zgłoszonych w apelacji. Obowiązek rozpoznania sprawy w granicach apelacji (art. 378 § 1 k.p.c.), oznacza związanie sądu odwoławczego zarzutami prawa procesowego (tak Sąd Najwyższy m.in. w uchwale z dnia 31 stycznia 2008 r., sygn. akt III CZP 49/07), za wyjątkiem tego rodzaju naruszeń, które skutkują nieważnością postępowania. Nie dostrzegając ich wystąpienia w niniejszej sprawie, a nadto akceptując argumentację materialnoprawną Sądu I instancji, jak również poczynione przez ten Sąd ustalenia faktyczne (w oparciu o przeprowadzone w sprawie dowody), zadość wymogowi konstrukcyjnemu niniejszego uzasadnienia czyni odwołanie się do tej argumentacji, bez potrzeby jej powielania. Jak słusznie bowiem wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 września 2015 r., I UK 431/14, niepubl., zakres odpowiedniego zastosowania art. 328 § 2 k.p.c. w postępowaniu przed sądem drugiej instancji (art. 391 § 1 k.p.c.) zależy od treści wydanego orzeczenia oraz, w dużym stopniu, od przebiegu postępowania apelacyjnego (np. tego, czy przed sądem apelacyjnym były przeprowadzane dowody), a także od działań procesowych podjętych przez sąd odwoławczy, dyktowanych rodzajem zarzutów apelacyjnych oraz limitowanych granicami wniosków apelacji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2005 r., IV CK 202/05, LEX nr 173639). W przypadku, gdy sąd odwoławczy, oddalając apelację, orzeka, jak w niniejszej sprawie, na podstawie materiału zgromadzonego w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, nie musi powtarzać dokonanych już wcześniej ustaleń i ich motywów. Wystarczy stwierdzenie, że przyjmuje je za własne. Także jeżeli sąd drugiej instancji podziela ocenę prawną, jakiej dokonał sąd pierwszej instancji, i uznaje ją za wyczerpującą, wystarczy stwierdzenie, że podziela argumentację zawartą w uzasadnieniu wyroku sądu pierwszej instancji (por. wyroki Sądu Najwyższego z 9 marca 2006 r., I CSK 147/05, LEX nr 190753; z 16 lutego 2006 r., IV CK 380/05, LEX nr 179977; z 8 października 1998 r., II CKN 923/97, OSNC 1999 Nr 3, poz. 60).

Porządkując zgłoszone w apelacji zarzuty wskazać należy, że pomimo zwerbalizowania w jej punkcie 5 zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c., co przejawiać się miało w dokonaniu przez Sąd I instancji wadliwej oceny materiału dowodowego, zarzut ten dotyczy w istocie rzeczy naruszenia prawa materialnego, tj. wskazanego także w jego treści art. 42 § 2 i 3 prawa spółdzielczego. Nie ulega wątpliwości, że oba wskazane przez skarżącego przepisy znajdują zastosowanie podczas oceny materiału procesowego, której konsekwencją jest ustalenie stanu faktycznego stanowiącego podstawę wyrokowania. Tymczasem kwestia oceny, czy procedura wyboru członków rady nadzorczej pozwanej przeprowadzona na walnym zgromadzeniu jej członków w dniu 29 czerwca 2018 r. naruszała przepisy ustawy, a nadto czy w ustalonym stanie faktycznym uzasadnione jest przyjęcie, że ewentualne nieprawidłowości w tym zakresie miały wpływ na jej podjęcie, wiąże się wyłącznie ze stosowaniem przepisów prawa materialnego, a zatem dotyczy ona następczej – w stosunku do ustaleń faktycznych – czynności polegającej na podstawieniu (subsumcji) właściwych norm materialnoprawnych do już ustalonych faktów. Co się zaś tyczy zarzutu naruszenia art. 189 k.p.c. to w judykaturze nie budzi wątpliwości zapatrywanie o jego dualistycznym, procesowym i materialnoprawnym charakterze. Przesłanka interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego, której to kwestii dotyczy zarzut pozwanej, posiada sui generis charakter materialnoprawny.

Z treści apelacji, uzupełnionych przedstawionymi wyżej uwagami wynika zatem, że w całości oparta on została na zarzutach o naruszenie prawa materialnego. Brak rzeczywistych zarzutów naruszenia prawa procesowego, a także powiązanych z nimi zarzutów dotyczących ustalonego przez Sąd I instancji stanu faktycznego, stosownie do przedstawionej wyżej wykładni normy art. 378 § 1 k.p.c., oznaczał wyłączenie możliwości ingerencji przez Sąd

odwoławczy, zarówno w sposób procedowania przez Sąd Okręgowy, jaki i stanowiące podstawę wydania zaskarżonego wyroku ustalenia faktyczne.

Wbrew skarżącej, w całości odpowiada prawu orzeczenie z punktu I zaskarżonego wyroku, nakazujące pozwanej uruchomienie strony internetowej i opublikowanie na niej statutu pozwanej Spółdzielni, regulaminów, uchwał i protokołów obrad organów pozwanej, a także protokołów lustracji i rocznych sprawozdań finansowych za okres od 31 lipca 2007 roku, w sposób umożliwiający zapoznanie się z nimi członkom pozwanej Spółdzielni. Jak wynika z treści apelacji oraz wystąpienia pełnomocnika pozwanej na rozprawie odwoławczej w dniu 18 lipca 2019 r., pozwana kwestionuje to rozstrzygnięcie na dwóch płaszczyznach. Po pierwsze uważa ona, że art. 8⁽¹⁾ust. 3 u.s.m. nie kreuje roszczenia po stronie członka spółdzielni, a przepis ten nie stwarza obowiązku, a jedynie różna od niego powinność spółdzielni zachowania się zgodnie z jego treścią. Po drugie, w ocenie skarżącej, art. 8⁽¹⁾ust. 3 u.s.m. pozostaje w sprzeczności z nadrzędnymi w stosunku do niego przepisami art. 5 ust. 1 lit. b, c, e, f rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych; zwane dalej RODO).

Podjmując pierwsze z tak zdefiniowanych zagadnień Sąd Apelacyjny wskazuje, że rację ma pozwana wskazując, że roszczenie jest skonkretyzowanym uprawnieniem, którego treścią jest możliwość domagania się - także na drodze sądowej - określonego zachowania się od podmiotu, na którym spoczywa tego rodzaju obowiązek. Oczywiście wadliwe, zapewne na użytek niniejszego procesu, skarżąca twierdzi natomiast, że tego rodzaju konkretyzacja winna mieć bezwzględnie charakter normatywny, co przejawiać się winno w szczególności w przyznaniu tego rodzaju uprawnienia (roszczenia), wprost w przepisie rangi ustawowej. Stanowiska tego podzielić nie sposób. Prawidłowe podejście do analizowanego zagadnienia polegać bowiem powinno na ustaleniu, czy zachodzą przewidziane w art. 1 k.p.c. przesłanki do uznania konkretnej sprawy za sprawę cywilną. W przypadku bowiem pozytywnej odpowiedzi na tak postawione pytanie, brak jest jakichkolwiek przeszkód uniemożliwiających poddanie stanowiącego przedmiot takiej sprawy roszczenia, merytorycznej kognicji sądu powszechnego w postępowaniu cywilnym. Tego rodzaju sposób procedowania w istocie rzeczy dotyczy każdej, nawet najbardziej typowej sprawy wnoszonej do takiego sądu. Przepisy wprost określające rodzaj roszczenia przysługującego uprawnionemu, mają bowiem charakter wyjątkowy. Co do zasady kwalifikacja rodzaju sprawy wywodzona jest z charakteru stosunku prawnego łączącego strony. W analizowanym przypadku oceny takiej dokonać należy w oparciu o przepisy prawa spółdzielczego oraz ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. W nauce prawa oraz judykaturze za jednolity uznać należy pogląd, że stosunek członkostwa w spółdzielni ma charakter stosunku cywilnoprawnego, o czym wprost przesądza już tylko korporacyjny, zrzeszeniowy charakter spółdzielni oraz równorzędność relacji pomiędzy spółdzielnią a członkiem. Nawiązanie stosunku członkostwa w spółdzielni stanowi zdarzenie cywilnoprawne, prowadzące do powstania prawa podmiotowego, z którego wynikać mogą poszczególne, jednostkowe uprawnienia członka, o charakterze majątkowym bądź niemajątkowym.

Kontynuując wywód dostrzec należy, że norma art. 8¹ust. 3 u.s.m., statuuje powinność określonego zachowania się przez spółdzielnię mieszkaniową, działającą poprzez umocowany do tego organ. Powinność ta stanowi dopełnienie - motywowane choćby już tylko rozwojem technologicznym w zakresie sposobów komunikacji - obowiązku informacyjnego przewidzianego w art. 8¹ust. 1 u.s.m. Adresatami obu tych norm - interpretowanych systemowo - są zatem zarówno sama spółdzielnia jak i jej członkowie, zaś określonym w nich powinnościami spółdzielni odpowiada uprawnienie każdego członka spółdzielni do domagania się zachowania zgodnego z ich treścią, stanowiące jego prawo podmiotowe, o charakterze cywilnoprawnym, wynikające ze stosunku członkostwa w spółdzielni mieszkaniowej. Już to zaś tylko czyni, w kontekście wskazanych wyżej uwag ogólnych, wyłącznie możliwym do przyjęcia wniosek, że powódce przysługiwało skuteczne, mające charakter cywilnoprawny, uprawnienie do nakazania pozwanej dokonania czynności przewidzianych w art. 8¹ust. 3 u.s.m.

Nie jest również tak, jak wskazuje pozwana, jakoby art. 8¹ ust. 3 u.s.m. nie nakładał na nią obowiązku udostępnienia na stronie internetowej określonych w nim dokumentów. Niezależnie bowiem od tego, że w ujęciu semantycznym słowa „powinność” oraz „obowiązek” mają charakter synonimów, kwestię znaczenie użytego przez ustawodawcę w tym przepisie zwrotu „powinny być udostępnione” w sposób jednoznaczny wyjaśnił Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 lipca 2009 r., sygn. K 64/07. Stwierdził on mianowicie, że (...) art. 8¹ ust. 3 u.s.m., który nakłada **obowiązek** udostępniania na stronie internetowej spółdzielni mieszkaniowej jej statutu, regulaminów, uchwał i protokołów obrad organów spółdzielni, a także protokołów lustracji i rocznego sprawozdania finansowego (...). Wbrew pozwanemu, tego rodzaju interpretacji nie sprzeciwia brak sankcji, za niewykonanie obowiązku przewidzianego w tym przepisie. W teorii prawa tego rodzaju normę prawną kwalifikuje się jako *lex imperfecta*, tj. tzw. normę bezsankcyjną. Brak jest przy tym jakichkolwiek argumentów natury jurystycznej, które uzasadniałyby nadawanie tego rodzaju normom, wyłącznie z uwagi na brak sankcji, innego znaczenia językowego niż to, które one rzeczywiście wyrażają. Nie jest przy tym rzeczą Sądu spekulowanie co do przyczyn, dla których ustawodawca zdecydował się na tego rodzaju konstrukcję art. 8¹ ust. 3 u.s.m. Na użytek oceny analizowanego zagadnienia całkowicie wystarczające jest bowiem ustalenie, że pozwana posiada określony normatywnie obowiązek określonego zachowania się, któremu odpowiada prawo podmiotowe powódki do żądania zachowania się zgodnie z jego treścią.

Odnosząc się w tym miejscu do argumentu pozwanej podniesionego na rozprawie apelacyjnej, a dotyczącego zbyt długiego jej zdaniem - w aspekcie czasowym – obowiązku publikacji dokumentów na stronie internetowej spółdzielni, określonego w zaskarżonym wyroku, wskazać należy, że data 31 lipca 2017 r. oznacza dzień, w którym obowiązek ten powstał. Z tym bowiem dniem weszła w życie nowela do ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych z dnia 14 czerwca 2007 r. (Dz. U. Nr 125, poz. 873), którą do ustawy tej został dodany przepis art. 8¹ ust. 3 u.s.m. Już wówczas zatem pozwana winna była podjąć czynności zmierzające do jego zrealizowania. Obowiązek wynikający z tego przepisu jest jasny, precyzyjny i polega na umożliwieniu członkom spółdzielni zapoznania się z opisanymi w nim dokumentami na stronie internetowej spółdzielni, które funkcjonowały w obrocie w dacie jego wejścia w życie. To zaś, że niektóre z nich – być może – zdezaktualizowały się, nie ma żadnego znaczenia dla ustalenia zakresu dokumentów, które winny być opublikowane. Odmienny pogląd w tej materii prowadziłby do niedopuszczalnego – z punktu widzenia treści art. 8¹ ust. 3 u.s.m. – różnicowania sytuacji prawnej poszczególnych spółdzielni mieszkaniowych w zależności od tego, w jakiej dacie zrealizowały one ten obowiązek.

Przechodząc do zagadnienia korelacji między art. 8¹ ust. 3 u.s.m., a przepisami RODO, tytułem uwagi ogólnej wskazać należy, że w ocenie Sądu Apelacyjnego argumentacja pozwanej nie została w tej materii w sposób właściwy ukierunkowana, co w szczególności dotyczy stanowiska prezentowanego przez jej pełnomocnika na rozprawie apelacyjnej. Rolą Sądu rozpoznającego przedmiotową sprawę jest bowiem wyłącznie ocena, czy wykonanie obowiązku publikacyjnego z art. 8¹ ust. 3 u.s.m. jest możliwe z punktu widzenia regulacji RODO. Nie jest natomiast jego zadaniem określenie, w jaki sposób pozwana – jako administrator danych osobowych – ma ten obowiązek wykonać, bowiem są to już wyłącznie jej – a nie sądu cywilnego – kompetencje. Ochrona danych wrażliwych o których mowa w art. 9 ust. 1 RODO, o ile takowe w publikowanych dokumentach będą się znajdować, jest oczywiście możliwa, już tylko choćby poprzez wykorzystanie powszechnie używanych w takich przypadkach technik, jak np. anonimizacja danych. Wykracza również poza potrzeby niniejszego postępowania problematyka ewentualnego nieuprawnionego posłużenia się tymi danymi przez osoby trzecie, bowiem nie pozostaje ona w jakimkolwiek prawnie relewantnym związku z oceną obowiązku publikowania dokumentów, w których dane te mogą być zawarte.

Niewątpliwie to procesowym obowiązkiem pozwanej było przedstawienie argumentacji, która racjonalizowałaby wnioski o sprzeczności art. 8¹ ust. 3 u.s.m. z przepisami RODO, czego zdaniem Sądu Apelacyjnego, skutecznie nie uczyniła. W apelacji skarżąca skupiła się na przedstawieniu poglądów dotyczących *ratio legis* wprowadzenia w życie RODO, zasad określonych w jej art. 5, nadrzędności przepisów prawa unijnego wobec prawa krajowego, czy też wykazaniu, że część dokumentów, których obowiązek publikacji nałożył na nią Sąd I instancji zawiera dane osobowe,

które to stanowisko Sąd Apelacyjny w całości podziela, lecz które nie dotyczy wprost istoty analizowanego zagadnienia. Wynika z nich bowiem jedynie to, że RODO nakłada na administratora danych osobowych (w tym przypadku pozwaną), określone powinności w zakresie ich przetwarzania. Żaden z powołanych przepisów, w szczególności art. 5 RODO nie stanowi natomiast podstawy do wnioskowania, że przepisy tego aktu prawnego wprowadzają zakaz publikowania treści, w których znajdować się mogą dane osobowe. Jak już bowiem wskazano, odróżnić należy normatywny obowiązek publikacji określonych treści (w tym przypadku dokumentów, o których mowa w art. 8¹ ust. 3 u.s.m.), od sposobu ich publikacji, uwzględniającego wymogi wynikające z przepisów RODO. Tymczasem, w ocenie Sądu Apelacyjnego, pozwana dokonuje niedopuszczalnego zabiegu interpretacyjnego, polegającego na wyprowadzeniu z ogólnych zasad RODO tezy, że przepisy tego rozporządzenia wprowadzają generalny zakaz publikacji treści zawierających dane osobowe. Tymczasem jest tak, że pozwana – jako administrator danych osobowych – obowiązana jest stosować prawo krajowe, tj. 8¹ ust. 3 u.s.m. w sposób zgodny z RODO. Tylko tego rodzaju korelacja normatywna między tymi źródłami prawa występuje.

Odmienne niż skarżąca, istotę tego zagadnienia trafnie zdekodowała powódka w złożonej do akt sprawy odpowiedzi na apelację. Słusznie wskazała ona, że dane osobowe zawarte w dokumentach spółdzielni podlegających obowiązkowi publikacji na stronie internetowej, łącznie z ewentualnymi danymi wrażliwymi (po ich anonimizacji), podlegać mogą ich przetworzeniu, polegającym na ich opublikowaniu ww. sposób, do wglądu wyłącznie członków spółdzielni (tj. innych osób prywatnych), bowiem jest to zgodne z art. 6 ust. 1 lit. c oraz ust. 3 lit. b RODO. Wedle tych regulacji przetwarzania danych jest zgodne z prawem, gdy przetwarzanie takie jest niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze, zaś podstawa przetwarzania określona jest w prawie państwa członkowskiego, któremu podlega administrator. Zaakceptować należy w pełni, w takich uwarunkowaniach prawnych, stanowisko powódki, że tego rodzaju prawny obowiązek przetwarzania danych określony został w art. 8¹ ust. 3 u.s.m. To zaś, w jaki sposób oraz jakim nakładem sił i środków pozwana obowiązek ten zrealizuje, wykracza – jak wyżej wskazano – poza ramy niniejszego procesu. Rolą sądu była bowiem wyłącznie ocena, czy obowiązek taki – w aktualnym stanie prawnym rzeczywiście istnieje. Za nieuzasadniony w konsekwencji uznać należało zarzut z punktu 2 apelacji.

Roszczenia powódki objęte pkt II i III zaskarżonego wyroku pozostawały niewątpliwie w tego rodzaju korelacji, że ustalenie nieważności uchwały Zebrania Przedstawicieli Członków pozwanej spółdzielni z dnia 30 listopada 2007 r., dotyczącej uchwalenia Regulaminu Walnego Zgromadzenia tej spółdzielni w zakresie jego §§ 14 – 16, stanowiło przesłankę prawotwórczą dla zaistnienia uchybienia w sposobie procedowania nad uchwałą z Zgromadzenia pozwanej spółdzielni dnia 29 czerwca 2018 r. w przedmiocie wyboru członków jej rady nadzorczej, z uwagi na które Sąd Okręgowy uchwałą tą uchylił. Racjonalizowało to ocenę w pierwszej kolejności zarzutów apelującego, odnoszących się do orzeczenia dotyczącego uchwały z dnia 30 listopada 2007 r.

Za oczywiście nieuzasadniony uznać należało w tym zakresie zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art. 189 k.p.c., co przejawiać się miało w nieuzasadnionym przyjęciu przez ten Sąd, że powódka wykazała interes prawny w wytoczeniu powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały z dnia 30 kwietnia 2007 r.

Zgodnie z tym przepisem powódka może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Przesłanką materialnoprawną powództwa o ustalenie jest zatem interes prawny, rozumiany, jako potrzeba ochrony sfery prawnej powódki, którą może uzyskać przez samo ustalenie stosunku prawnego lub prawa. Za ugruntowany w judykaturze uznać trzeba pogląd, że o interesie prawnym w rozumieniu przywołanego powyżej przepisu można mówić wówczas, gdy występuje stan niepewności, co do istnienia prawa lub stosunku prawnego, a wynik postępowania doprowadzi do usunięcia tej niejasności i zapewni stronie powodowej ochronę jej prawnie chronionych interesów, definitywnie kończąc trwający spór albo prewencyjnie zapobiegając powstaniu takiego sporu w przyszłości (tak min. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2009 r., II CSK 33/09, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 47, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2011 r., III CSK 127/10, OSNC-ZD 2012, nr A, poz. 17, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 2012 r., I CSK 325/11, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2013 r., III CSK 254/12). W grę wchodzi przy tym sytuacja, gdy strona powodowa może uczynić zadość potrzebie ochrony swej sfery prawnej przez samo ustalenie istnienia bądź nieistnienia prawa lub stosunku prawnego. Jednocześnie

wskazuje się w judykaturze, że pojęcie interesu prawnego powinno być interpretowane z uwzględnieniem szeroko pojmowanego dostępu do sądów w celu zapewnienia należytej ochrony prawnej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2004 r., II CK 125/03, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II CSK 387/07 wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2014 r., sygn. akt II CSK 687/13). Dlatego przyjmuje się, że uzależnienie powództwa o ustalenie od interesu prawnego należy pojmować elastycznie, z uwzględnieniem celowościowej jego wykładni, z uwzględnieniem konkretnych okoliczności danej sprawy. Niewątpliwie natomiast musi on istnieć obiektywnie, aby uzasadniać żądanie ustalenia prawa lub stosunku prawnego.

W takich uwarunkowaniach prawnych oczywiście wadliwie wskazuje skarżąca, jakoby pojęcie interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c. obejmować mogło wyłącznie sferę praw majątkowych powódki. Interes taki dotyczy bowiem oczywiście może wszelkich dóbr prawem chronionych, w tym praw niemajątkowych o charakterze korporacyjnym, zrzeszeniowym, wynikających z członkostwa w pozwanej spółdzielni. Skoro zaś kwestionowane zapisy regulaminu określały zasady oraz tryb wyboru członków rady nadzorczej pozwanej, to oczywistym jest wniosek, że ich treść oddziaływała bezpośrednio na prawa powódki wynikające ze stosunku członkostwa. Wpływ ten dotyczył nie tylko możliwości korzystania przez powódkę z biernego prawa wyborczego, ale także związany był z tą sferą jej praw członkowskich, na które wpływ miały lub mogły mieć uchwały podejmowane radę nadzorczą wybraną wedle kwestionowanej przez nią procedury. Definitywne usunięcie stanu niepewności w zakresie tak określonego interesu prawnego powódki możliwe zaś było wyłącznie w drodze powództwa o stwierdzenie nieważności tej uchwały. Nie jest również tak, jak wskazuje skarżąca, jakoby zagadnienie istnienia interesu prawnego, o którym mowa w art. 189 k.p.c., można było definiować przez pryzmat oceny, czy objęte żądaniem pozwu postanowienia regulaminu są dla powódki, jak również innych członków spółdzielni, krzywdzące. Ocena taka możliwa jest bowiem wyłącznie w fazie merytorycznego badania prawidłowości skarżonej uchwały, a zatem w ramach czynności następczych w stosunku do badania istnienia czynnej legitymacji procesowej. Godzi się jedynie na marginesie zauważyć, że zapisy regulaminu samoistnie uniemożliwiły kandydowanie przez powódkę do rady nadzorczej pozwanej spółdzielni, co już tylko czyni bezzasadnym twierdzenie skarżącej, jakoby dla sfery jej praw podmiotowych ich treść była obojętna.

W zakresie zarzutu naruszenia art. 42 § 2 prawa spółdzielczego, stwierdzić należy, że został on oparty na twierdzeniu o wadliwości stanowiska Sądu I instancji co do sprzeczności § § 14-16 Regulaminu Walnego Zgromadzenia SM (...) z art. 5 § 1 pkt 7 i art. 45 § 1 prawa spółdzielczego. Skarżąca wskazuje mianowicie, że ustawodawca decydując się na zastosowanie systemu enumeracyjnego kształtowania treści statutów spółdzielni nie wykluczył możliwości uchwalania przez organy spółdzielni regulaminów jako aktów wewnętrznych obowiązujących w spółdzielni. Powódka nie dostrzega wszakże, że istotą stanowiska Sądu Okręgowego nie było to, czy uchwalanie regulaminów jest w spółdzielniach dopuszczalne, lecz to, że treść § § 14-16 regulaminu Walnego Zgromadzenia pozwanej wkraczała w materię, której uregulowanie zastrzeżone zostało dla aktu wyższego rzędu, jakim jest statut spółdzielni. Art. 5 § 1 prawa spółdzielczego - jak jednolicie wskazuje się w nauce prawa i judykaturze - przewiduje obligatoryjne elementy statutu spółdzielni (nota bene posługując się analogicznie jak w przypadku art. 8¹ ust. 3 u.s.m., terminem „powinien”). W jego punkcie 7 jednoznacznie zaś wskazano, że to w statucie winny zostać określone zasady oraz tryb wyboru członków organów spółdzielni. Już z tego zatem wprost wynika, że nie jest możliwe określenie tych zasad oraz trybu w jakikolwiek inny sposób, w tym w regulaminie obowiązującym, na mocy uchwały zgromadzenia członków, w pozwanej spółdzielni. Taki zaś charakter, czego pozwana nie kwestionuje, posiadały § § 14-16 regulaminu Walnego Zgromadzenia SM (...), w brzmieniu ustaloną uchwałą z dnia 30 kwietnia 2007 r. W tym kontekście oczywiście nie ma racji skarżąca twierdząc, że art. 5 prawa spółdzielczego nie ma wpływu na treści, które mogą być zawarte w regulaminie. Jeśli bowiem przepis ten przewiduje obligatoryjne elementy, które unormowane mogą być wyłącznie w statucie, to oczywistym jest, że nie może być to dokonane w regulaminie. Za całkowicie indyferentne dla rozstrzygnięcia sprawy uznać należało w tym kontekście wywody skarżącej uzasadniające funkcjonowanie w spółdzielniach regulaminów, dotyczące ich charakteru prawnego, czy też faktycznych możliwości wdrożenia procedury sprawdzenia kandydatur do rady nadzorczej zgłoszonych w czasie obrad zgromadzenia członków pozwanej spółdzielni. W żaden sposób nie niweczą one bowiem poprawności stanowiska Sądu I instancji, co do tego, że kwestionowane przez powódkę zapisy regulaminu uchwalonego w dniu 30 kwietnia 2007 r., dotyczą przedmiotu zastrzeżonego w art. 5 prawa spółdzielczego do wyłącznej regulacji statutowej.

Za nieskuteczny uznać również należało zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 42 § 2 i 3 prawa spółdzielczego, co przejawiać się miało w błędnym przyjęciu, że zaistniały przesłanki do uchylenia uchwały Walnego Zgromadzenia pozwanej z dnia 29 czerwca 2018 r. w przedmiocie wyboru członków rady nadzorczej. Uwzględnienie powództwa w zakresie żądania stwierdzenia częściowej nieważności uchwały z dnia 30 kwietnia 2007 r., niewątpliwie wywołuje – dla tego roszczenia powódki - taki skutek, że w trakcie procedowania nad tą uchwałą doszło do uchybienia polegającego na bezzasadnym, bowiem nie znajdującym uzasadnienia w obowiązującym u pozwanej statucie, wykluczeniu z wyborów kandydatur powódki oraz T. D.. Słusznie wskazuje skarżąca, że skuteczność powództwa o uchylenie wzmiankowanej uchwały wymagała zbadania wpływu tego uchybienia formalnego na jej treść. Oczywiście wadliwie twierdzi ona wszakże, że uchybienia formalne uzasadniają wzruszenie uchwały tylko w sytuacji, gdy strona powodowa wykaże, że miały one rzeczywisty wpływ na jej treść. W judykaturze niekwestionowany jest bowiem pogląd (nie sprzeciwia się mu również treść uzasadnień wyroków powołanych w apelacji), że dla uwzględnienia tego rodzaju powództwa wystarczające jest ustalenie, że uchybienia takie mogły mieć wpływ na treść uchwały (tak. min. Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 11 października 2017 r., I ACa 372/17). Tego rodzaju stanowisko jest w pełni racjonalne, bowiem uwzględnia ono występującą w określonych stanach faktycznych obiektywną niemożliwość wykazania w sposób pewny wpływu uchybienia na treść zaskarżonej uchwały. Dotyczy to w szczególności uchwał w sprawach osobowych, podejmowanych w głosowaniu tajnym, gdzie z istoty rzeczy nie jest możliwe ustalenie rzeczywistych preferencji wyborczych głosujących. W ocenie Sądu Apelacyjnego, w przypadku uchybienia jakie zaistniało w analizowanym przypadku, a którego istotą było ograniczenie liczby kandydatur do rady nadzorczej poddanych pod głosowanie członków spółdzielni, uczestniczących w obradach zgromadzenia w dniu 29 czerwca 2018 r., możliwość jego wpływu na wynik głosowania jest oczywista i nie wymaga szerszego uzasadnienia. Jest to bowiem modelowy, podręcznikowy wręcz przykład uchybienia o tego rodzaju znaczeniu. Za niezrozumiałe uznać należy w tym kontekście argumenty skarżącej odnoszące się do obowiązku znajomości przez powódkę postanowień statutu i regulaminu obowiązujących w SM (...), czy też równości jej biernego prawa wyborczego w porównaniu z pozostałymi członkami tej spółdzielni. W ogóle nie dotyczą one bowiem fundamentalnej dla kierunku rozstrzygnięcia tego zagadnienia okoliczności bezzasadnego wykluczenia osoby powódki, jako kandydatki do rady nadzorczej pozwanej. Wyjaśnienia związku pomiędzy tą argumentacją, a zdefiniowaną wyżej istotą sporu, w uzasadnieniu apelacji zabrakło.

Konkludując przedstawione wyżej rozważania Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że zaskarżony wyrok w całości odpowiada prawu i dlatego orzekł jak w punkcie I sentencji, na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego, tożsamy z kosztami zastępstwa procesowego powódki w tym postępowaniu, rozstrzygnięto w punkcie II wyroku, w oparciu o treść art. 108 k.p.c. w zw. z art. 98 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika powódki ustalono w stawce minimalnej, na podstawie § 8 pkt 1 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2, rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym w dacie zainicjowania postępowania odwoławczego.

SSA A. Sołtyka SSA A. Kowalewski SSA Z. Ciechanowicz